

Олена Кузьменко

*к.е.н., доцент кафедри бізнес-економіки та підприємництва,
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»,
olena.kuzmenko@kneu.ua*

Роман Кабачний

*студент ЕПП-501, кафедри бізнес-економіки та підприємництва,
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»,
derbysmoke@gmail.com*

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

EFFICIENCY OF ENTERPRISES IN MODERN CONDITIONS OF MANAGEMENT

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ

Анотація. Розглянуто значення та показники вимірювання ефективності діяльності підприємств в сучасних умовах господарювання та представлено шляхи підвищення ефективності діяльності сучасних підприємств.

Abstract. The values and indicators of measuring the efficiency of enterprises in modern business conditions are considered and ways to increase the efficiency of modern enterprises are presented.

Аннотация. Рассмотрены значение и показатели измерения эффективности деятельности предприятий в современных условиях хозяйствования и представлены пути повышения эффективности деятельности современных предприятий.

Кожне підприємство працює для отримання прибутку для своїх власників та акціонерів. Підприємства зацікавлені у збільшенні ефективності діяльності, оскільки це збільшує привабливість підприємства для інвесторів. Актуальність статі пояснюється тим, що сучасні підприємства потребують не тільки розробки шляхів підвищення ефективності, але й для різних підприємств та підприємств, що знаходяться в різних стадіях свого розвитку показники ефективності можуть бути різними.

Проблемам оцінювання ефективності діяльності підприємства присвячені роботи багатьох вітчизняних та зарубіжних учених. Серед них найцікавішими є роботи З. П. Румянцевої, Дж. К. Лафти, А. Н. Тіщенко, Н. А. Кизіма, Я. В. Догадайло, Р. С. Каплана, Д. П. Нортон, І. І. Мазура, В. Д. Шапіро, Н. Г. Ольдерогге.

Метою даної статі є дослідження умов роботи сучасних підприємств та залежність показників ефективності підприємства від цих умов.

Сутність дослідження полягає у вивченні системи показників ефективності різних підприємств, що знаходяться на різних етапах життєвого циклу, в різних зовнішніх умовах. Досліджуючи сутність показника «ефективність діяльності підприємства», ми прийшли до висновку, що ефективність – це співвідношення досягнутого ефекту діяльності підприємства та затрачених ресурсів для досягнення даного ефекту. Отже, підвищення ефективності можна досягти двома шляхами: збільшення ефекту, що досягається підприємством при незмінному обсязі використаних ресурсів або мінімізацією витрати ресурсів, що використовуються підприємством при досягненні запланованого ефекту.

В економічній літературі часто зустрічається зведення показників ефективності діяльності підприємства до показників рентабельності. Пояснюється це тим, що комерційні підприємства головною метою мають отримання прибутку, отже, прибуток – головний вимірник ефекту діяльності підприємства. З іншого боку, витрати всіх ресурсів теж можна звести до грошового виміру, оскільки всі задіяні підприємством ресурси мають свою ціну та вартість. Отже, ми можемо просто порівняти показник ефекту, тобто прибуток з витратами

ресурсів, які теж будуть вимірюватись в грошовому вимірі, отримуючи показник рентабельності як основний показник ефективності підприємства. При цьому показників рентабельності існує декілька, кожний з яких показує ефективність специфічних ресурсів підприємства.

На думку деяких авторів [1,2], показники ефективності діяльності не можна зводити лише до показників рентабельності, хоча вони і є дуже важливими показниками ефективності. Але вони більш підходять підприємствам, що знаходяться у фазі зрілості, коли підприємство генерує прибуток, а фази розвитку залишилися в минулому. Пропонується розглядати показники ефективності як показники, що характеризують досягнення цілей підприємства, поставлених керівництвом та порівняти їх з витратами ресурсів для їх досягнення. Отже, показники ефективності потрібно узгоджувати з цілями, які стоять перед підприємством. У свою чергу, ці цілі залежать від обставин, в яких працює підприємство, від фази життєвого циклу та інших особливостей. Так, якщо підприємство має метою захоплення якомога більшої частки ринку, то рентабельність не може бути головним показником ефективності, оскільки в такому випадку, будуть зменшуватись витрати на розвиток підприємства, оскільки вони дадуть ефект в наступних періодах. Отже, в такому випадку показником ефективності буде досягнута частка ринку та понесені на це витрати часу, праці, рекламних бюджетів та інших коштів тощо.

Тому перш за все потрібно визначити головні цілі розвитку підприємства, що потребує доступу до планів підприємства. Якщо підприємство публікує інформацію зі своїми стратегічними планами на майбутнє, то можна одразу перейти до визначення показників ефективності діяльності підприємства, їх оцінки, виявлення проблем та розробки шляхів підвищення ефективності діяльності підприємства за рахунок ліквідації проблем або зменшення їх впливу на діяльність підприємства. Якщо підприємство не публікує свої стратегічні плани, в такому випадку потрібно спочатку проаналізувати конкурентне становище підприємства на ринку, а також визначити найбільш доцільні цілі підприємства на найближчий період, виходячи з його портфелю продукції та положення підприємства на ринках кожного типу продукції. І наступним етапом буде визначення на підставі визначених цілей підприємства основних показників ефективності діяльності підприємства, аналізувати їх досягнення та діагностувати недоліки в роботі підприємства, усунення яких зможе підвищити ефективність діяльності підприємства [3].

Наприклад, якщо підприємство знаходиться на стадії зрілості, то основними показниками ефективності діяльності підприємства будуть показники рентабельності. Якщо підприємство знаходиться на стадії зростання виробництва, то головними показниками ефективності діяльності будуть темпи зростання обсягів виробництва та реалізації продукції, частка ринку, яку контролює підприємство, темпи зниження собівартості продукції, зростання асортименту продукції [4].

Таким чином, підходити до вимірювання ефективності діяльності підприємства потрібно комплексно та враховуючи особливості діяльності підприємства та стану оточуючого середовища. Також проект розробки підвищення ефективності діяльності підприємства можна розробляти лише виходячи з тих цілей, що ставляться перед підприємством його керівниками та власниками.

Література

1. Шляхи підвищення ефективності роботи підприємства, Бойчик, І. М., Гетьман, О. О., Ковальчук, І. В., Покропивний, С. Ф., Пономарьова, Ю. В.. Пріоритети розвитку підприємств у XXI столітті//Матеріали, 2018. 105 с.
2. Гринько, А. В. Дудніченко. Проблеми забезпечення економічної ефективності діяльності підприємства / Т. // Економічний простір. - 2019. - № 142: 149-160 с.
3. Гринько Т. В. Формування та впровадження системи стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства в сучасних умовах господарювання / Т. В. Гринько, К. С. Кашіна // Економіка та підприємництво : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон.

ун-т ім. Вадима Гетьмана» ; [редкол.: І. М. Рєпіна (голов. ред.) та ін.]. – Київ : КНЕУ, 2019. – № 43. – С. 104–114.

4. Катрусяк Х. Забезпечення ефективності діяльності підприємства в сучасних умовах / Катрусяк Христина // Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції „Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах“, 31 березня 2020 року. — Т., 2020. — С. 48–50.

УДК: 658.012.8

Володимир Кузьомко

*к.е.н., доцент кафедри бізнес-економіки та підприємництва,
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»,
volodymyr.kuzomko@kneu.ua*

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

INFORMATION SECURITY OF BUSINESS IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION OF THE ECONOMY

ИНФОРМАЦИОННАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ БИЗНЕСА В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ЭКОНОМИКИ

Анотація. Розглянуто актуальні загрози інформаційній безпеці бізнесу, які формуються в умовах цифрової трансформації економіки, висвітлено першочергові напрями, методи та інструменти їх подолання.

Abstract. The current threats to the information security of business, which are formed in the context of the digital transformation of the economy, are considered, the priority areas, methods and tools for overcoming them are highlighted.

Аннотация. Рассмотрены актуальные угрозы информационной безопасности бизнеса, формирующиеся в условиях цифровой трансформации экономики, освещены первоочередные направления, методы и инструменты их преодоления.

Нарощування темпів цифрової трансформації економічних процесів, спричинене переходом до нової економіки 4.0, має на меті прискорення запровадження принципово нових методів та моделей поведінки економічних суб'єктів. На перший план виходять завдання комп'ютеризації, автоматизації і інтелектуалізації господарських процесів, віртуалізації господарської діяльності, впровадження та розвитку різних видів комунікаційних ресурсів та технологій. Відповідно, цифровізація, як об'єктивна реальність нової інституціональної економіки, формує перед господарюючими суб'єктами різних форм власності та організаційно-правових форм принципово нові, складні виклики, успішність реагування на які в найкоротші строки стає головною передумовою їх виживання на ринку, забезпечення конкурентоспроможності та довгострокового розвитку.

Цифровізація стає проривною технологією, яка забезпечує стрімкий розвиток бізнесу. За даними консалтингової компанії McKinsey, успішна цифровізація призводить до підвищення продуктивності праці на 55% і скорочує час виходу на ринок на 40% [1].

Можна погодитися з фахівцями у сфері інформаційних технологій [2], що цифрову трансформацію не варто розглядати спрощено, лише як автоматизацію і комп'ютеризацію окремих процесів чи підрозділів підприємств, а слід розуміти як повне переосмислення методів ведення бізнесу, формування додаткових компетентностей, впровадження нових і реконструкцію існуючих бізнес-процесів, їх інтеграцію, як в межах підприємства, так і з зовнішніми контрагентами на засадах сучасних ІТ-технологій (хмарні обчислення, штучний інтелект, машинне навчання тощо).